ч. 211 (14.108). Львів, субота 10. серпня 1935. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло". Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Скрипника вбили
на приказ Сталіна.

НЮ ЙОРК, 30-го липня. (Вл. кор.) У 20-тій статті пише Фред Біл в „Івнінг Джернал" з вівтірка 30-го липня ц. р.: „Я стою за те, щоб звільнили негайно Тома Мунія та хлопців, засуджених у процесі в Скатсборо... Але хто піднесе голос в обороні соток мучеників, що гинуть за справу робітничу й цілої людскости кожного року, коли платні Сталінові кати тягнуть їх на тиху Голгофту?

Ось справа Миколи Скрипника, старого приятеля Сталіна і признаного провідника комуністичної партії України. Він завзято протестував проти насаджування голоду з Москви і проти безпощадної політики. Він кілька разів їздив до Кремлю, щоб просити Сталіна за зміну, а в часі такої одної розмови навіть грозив, що застрілить Сталіна. На це Сталін відповів ще гіршими насильствами. Поставив кордон вояків на границі України так, щоб перешкодити голодним у розпуці йти до північних земель. Ще й вислав свого прислужника Постишева до Харкова як великого інквізитора. Постишев почав відкривати „заговори" на кожному кроці. Арештовано професорів та студентів і висилано сотнями на заслання. Цілий Центральний Комітет Комуністичної Партії України прогнано з комуністичної партії. Дня 7-го липня 1933. р. Скрипника застрілили. З початку совітське радіо проголосило, що його загризли в болоті голодні пси. Чергового дня совітські газети принесли вістку, що Скрипник поповнив самогубство. І така новинка облетіла ввесь світ.

З найпевнішого джерела я знаю, що його вбили сталіністи. Вони ще й були застільки безличні, що написали у московських „Ізвестіях", що Скрипник „був у спілці з бандою контр-революційних змовників" і що він „не мав відваги отверто признатися до цього".

Людину, що мала відвагу грозити Сталінові смертю, обжаловують, що боялася підписати зізнання, приготовані Сталіном.

А то сам Сталін боїться за своє життя. Сам „великий" Постишев казав мені, що Сталін має свого двійника, котрий його представляє і живе в домі, де Сталін повинен жити. Він являється за Сталіна на ріжних парадах і прилюдних виступах."

Італійсько-французька военна співпраця.
Великі італійські маневри над австрійським кордоном

ЛЬОНДОН, 9. 8. ПАТ. Райтер повідомляє з Риму: Те, що з італійсько французького кордону стягнули дві французькі дивізії зробило тут таке враження, що ґенерал Ґамелян і шеф італійського уряду ґен. Бадоліо дійшли до якогось військового порозуміння в часі, коли вони зустрінулись в Італії. Цей здогад здається потверджувати відзначення ґен. Бадолія великим хрестом Почесної Леґії.

ПАРИЖ. 8. 8. „Матен" повідомляє з Риму, що відзначення ґен. Бадолія великим хрестом Почесної Леґії має звязок з недавньою подорожжю французького шефа ґен. штабу ґен. Ґамелена до Риму. При тій нагоді відбулися поважні ділові наради. Небаром поїде Бадоліо до Парижа, щоб продовжувати зачату в Римі виміну поглядів. Приязні відносини між Римом і Парижем — пише щоденник — зазначаться у військових справах. Основою великих італійських маневрів над австрійським кордоном буде напад, що розвинеться від півночі. Участь у них візьме яких 500 тис. війська. Тому з італійсько французького кордону частинно відкличуть італійські війська. Обі новозмоторизовані дивізії, призначені до Східної Африки рекрутуться з міст над французьким кордоном. Тільки одну з них заступлять новоствореною дивізією, а другу зовсім змоторизовану вишлють під Бреннер. Той розпорядок має бути тільки частиною загального перегруповання італійських військ, опертого на військовій співпраці з Францією.

На припоручення міністерства війни до маневрів під Бреннером мають не допустити ні італійських ні закордонних журналістів.

Протинімецька демонстрація на конґресі комінтерну.

МОСКВА, 9. 8. ПАТ. Конґрес Комінтерну був тереном великої протинімецької демонстрації. Анґлійський делеґат Політ відчитав протестаційну декларацію у справі смертних присудів на німецьких комуністів Кайзера і Клявса. Делеґат незвичайно обидливо висловлювався про нацсоціялістичний режім та візвав усі народи, головно анґлійський, французький і американський, щоби створили перстень довкола Німеччини та помогли німецькому народові визволитись зпід фашистівського режіму.

Декларація заповідає, що всіх товаришів, що впали жертвою душогубства, помстять та домагається, щоб звільнили Кайзера і Клявса та всіх політичних вязнів у Німеччині.

Нові декрети уряду Ляваля.

ПАРИЖ, 9. 8. ПАТ. Вчорашнє засідання кабінетової ради під проводом премієра Ляваля зачалося в год. 9.30 вранці. Наради тревали до год. 13. потім від год. 14.45 до пізного вечора. Хоч не видали про їх хід комунікату, відомо, що на ранішнім засіданні міністер справедливости предложив текст декрету у справі охорони ощадностей. Предметом пополудневих нарад були декрети, що мають на меті оживити господарське життя головно публичні роботи та обнижку цін удержання.

Потім заторкнулися теж справи подій у Тульоні і Бресті. Мін. освіти Рустан мав торкнутися справи радикальних виступів, політичного характеру, до яких прийшло на конгресі професійних учительських організацій. Тому, що засідання кабінетової ради затягнулося, засідання ради міністрів під проводом през. Лебрена, що спеціяльно приїхав до Парижа, відложили до вечора. Рада міністрів затвердить текст декретів, ухвалених на засіданні кабінетової ради.

Італія
очима чехословацьких журналістів.

Прага, серпень 1935.

Недавно відбулася прогулька чехословацьких журналістів до Італії. Тривала вона доволі довго і тому прогульковці могли всюди побувати, до всього добре придивитися і дійсно багато бачити. Говорили і з Мусоліні̇м, який їх приняв на окремій авдієнції. Тепер, коли вже прогульковці у себе дома, нема одного більшого чехословацького часопису, який не приніс би на своїх сторінках опису їхніх вражінь із цієї прогульки. Описи ці ріжні: одні довші, одні коротші, одні більше загальні, другі присвячені спеціяльно одному якомусь питанню, одні писані більше, інші знову менше талановито, але всі вони незвичайно цікаві. А цікаві вони ось чим: у прогульці до Італії взяли участь журналісти ріжних політичних переконань і ріжних напрямків, але не дивлячись на те, в описі вражінь кожного із них ви бачите один і той самий основний тон — глибокого подиву для теперішньої Італії і для її „дуче". Крім цього деякі із цих описів ще й дуже повчаючі, бо вони дають нам змогу краще зрозуміти не одну — нібито не зовсім ясну — сторінку теперішнього внутрішнього життя Італії та зусиль „дуче" в його закордонній політиці.

З цілої низки описів я вибрав один із найбільш цікавих і хочу з його змістом познайомити читачів „Діла". Гадаю, що він заслуговує на те, щоб йому присвятити дещо уваги, бо здається, і нас, українців, він повинен би не одного навчити. Є це опис вражінь одного із найвизначніших чехословацьких журналістів Рудольфа Прохазки, поміщений на сторінках „Лідових Новін" з 4. серпня ц. р. Має він назву „Італійські зусилля" — а його зміст такий:

Цілу Італію опановує одно велике, суцільне напружене зусилля. Бачиться його у всіх, як у провідників так і в останнього робітника в місті чи на селі. Слідно його при кожній праці, в її темпі і в її вислідах. Мало того! Це зусилля з кожним днем ще зростає, набирає більшого розмаху, більшої тривкости і більшої свідомости. Є це просто мобілізація й орґанізація всіх народніх сил, безмежна активність цілого 45-ти міліонового народу, яка робить вражіння чогось незвичайного, ненормального — можна сказати — майже надприродного. Таке напруження сил і зосередження збірної волі виявляє народ звичайно лише в часі війни або в порі підготування до війни. Тому не диво, що чужі обсерватори цю незвичайну активність італійського народу пояснювали звичайно змаганням до експансії та імперіялізмом і з острахом питалися: куди й коли виладується ця вся величезна енерґія? Але так ставити справу не годиться. Зводити її лише в тіку площину, це значить підходити до суті цілого питання з невідповідною міркою. Мусоліні і фашизм клали собі спершу виключно внутрішні завдання і не дивлячись на те, чи були це завдання моральної чи матеріяльної натури, вони спершу були так би мовити, домашніми завданнями. В першу чергу не йшло про ніщо інше, як лише про витворення народу, про його обєднання, про його моральне скріплення, йшло про перевиховання цілого населення.

Спершу треба було цілий нарід вирвати з обіймів індоленції і нахилів до — анархії, в його малосвідомости і браку освіти і вщіпити в нього почуття національної чести і гідности та сили, привчити до — всенародньої дисципліни і так

щойно розбудити в ньому розуміння давньої слави і величі та спрямувати всі його сили на шлях нових великих зусиль і жертв. Але була це не легка праця. Модерний італієць цього всього не розумів, для нього було воно чимось чужим, ба навіть смішним. Ніодин нарід в Европі не був таний зрілий до цілковитого розкладу й анархії, як „ліберальні" італійці з 1918—1922. років.

А нині? На всіх італійських касарнях видніють написи: кредере, обедіре, комбатіре! — вірити, слухати, боротися! Але ці гасла обовязують нині в Італії кожного, а не лише вояка. Вояк є лише зразком. Досі італійці в ніщо не вірили, нікого не слухали і не хотіли — не вміли боротися. Тому треба було спершу навчити їх тих трьох основних чеснот, без яких не може іствувати ніякий державний лад і нарід, що їх не винає, є призначений на загибель. І щойно Мусоліні навчив італійців, що життя це праця і боротьба, небезпека і жертва, обовязок і його виконання. Він не робив ріжниць між одиницями, клясами чи землями. До приходу Мусолінія Італія була мозаїкою. Було тут багато льокальних патріотизмів, була тут держава і церква, інтелігенція і простолюддя, багаті та жеброта. Нині є одна Італія, один народ, що політично підпорядковується лише державному резонові.

Мусоліні дав духове і фізичне заняття цілому народові, особливо старається про постійну працю для робітництва, щоби воно не нищилося, не деморалізувалося в безділлі. Мусоліні, який так добре знає свій народ, зрозумів передовсім те, що італійці це народ будівельних робітників, які колись працювали по всіх закутинах Европи. Нині вони туди за працею не можуть іти, і тому Мусоліні цілия цей великий засіб робучих сил і енергії зуживає у себе дома, в Італії. Італія вкривається сіткою найкращих шляхів, ростуть тут величезні модерні будівлі, цілі нові міста, а „святої землі" Італії виростають що хвилини нові викопалини з днів старої-минулої величі і слави країни, ростуть теж нові надбання на полі гигієни, соціяльної опіки, культури.

Осушування великих понтійських багнищ та повстання модерної Літорії і Сабавдії—чиж це не рівновартне з набуттям нової провінції? І в площині цих титанічних зусиль, в яких виладовується скоординована і здисциплінована енергія цілого народу, ясною стає нам теж і найновіша кампанія дуче. Його зусилля добути Абісинію — все одно, чи по доброму, чи по злому — „це лише новий геракслевий вчинок модерної Італії, тої Італії, яка постійно росте і множиться, Італії, яка не хоче ані змарніти, ані тим більше вдушитися — Італії, що шукає нової арени для праці, для виладування надміру так сильно розбудженої енергії. Абісинія вже здавна манила до себе італійців, вони вже й пробували її захопити, але не повелося. Нині дуче береться знову за це діло, не дивлячись на те, що тепер вже інша ситуація не лише в Італії, але також і в Абісинії. Він робить — як сам заявляє — лише те, що вже давніше зробили великі адміністратори Англія та Франція

Нині ще тяжко сказати, чим скінчиться це велике і далекосягле підприємство італійського дуче, але нема де правди діти, що воно лише органічно виростає з його суцільного, монолітного діла над обновою Італії і відродженням великого народу. Обнова Італії, обнова Риму вимагає й обнови кольосальної імперії. Нема сумніву, що нарід йде в цьому за своїм провідником. Він хоче за море, хоче нових можливостей і не боїться жертв. Він хоче жити! — Так оцінює сучасну Італію чеський журналіст, якого важко посуджувати в надмірних симпатіях до наддунайської політики Мусолінія.

М—н.

За океаном.

ВЕЛИЧАВЕ УКРАЇНСЬКЕ ЛЕТУНСЬКЕ СВЯТО В КАНАДІ.

В понеділок 1. липня відбулось у Вінніпегу, Манітоба, Канада, українське летунське свято з великим успіхом. У святі взяло участь 15,000 українців з Вінніпегу і провінції, які із запалом витали літак „Україна", що прибув із Шикаго. Летуна п. Чайковського і полковника Олександра Шаповала, що прибув літаком, несли на руках. Програму свята виконано точно, як було оповіщено. Учасники летунського свята післали телеграму до короля Юрія. На площі відправлено полеву Службу Божу. Целебрував о. д-р В. Кушнір в окруженні оо. П. Олінського ЧСВВ., А. Лугового, І. Головки, Н. Сірого, Й. Пуляка й В. Чарного. Проповідь виголосив о. П. Божик. Між привітами, які наспіли на свято був привіт від Т. Дж. Мерфі, міністра внутрішніх справ в Оттаві; привіт від армії зложив особисто майор С. С. Бут з полку Вінніпег Лайт Інфантрі. Літакові „Україна" товаришив літак з компанії „Норт Вест Аеро Марін Лтд". По обіді відбувся лет „України". Свято доповняла ріжноманітна програма, був фестин, промови, спортові точки, музика, співи.

СРІБНА ЧАША ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В ЕЛИЗАБЕТ ЗА КОСТЮМИ.

З нагоди Свята Незалежности Америки відбувся 4. липня похід у місті Елизабеті. Брало в ньому участь до 20.000 народу, між ними 18 ріжних національних груп. Українці в числі 500 людей творили окрему групу, прибравшись у національний український і в спеціяльний стрій для паради. Отже були 2 українські відділи. В народньому строю були переважно дівчата, а жінки вбралися в спеціяльно шиті блюзки й сині шапки та жовті спідниці. Мущини мали сині сорочки, жовті краватки, білі штани і білі черевики, а шапки в красках американських. Український похід вирушив з Народнього Дому під проводом українських ветеранів з Нюарку, при Елизабет евені прилучився до загального походу і разом дійшли до трибуни перед ратушем. Там була уставлена оціночна комісія для нагород. Український відділ признано найкращим у поході і посадник міста дав українцям срібну чашу на знак признання. В поході грала українська орхестра із Стейплтону, провідником походу був гром. М. Ґаліновим. Після розвязання загального походу українська група пішла до Народнього Дому при Фултон стріт, щоб нарадуватись успіхом.

УКРАЇНЕЦЬ ШКІЛЬНИМ ІНСПЕКТОРОМ В АЛБЕРТІ.

Альбертійський уряд іменував п. Григорія Косташа, директора вищої школи у Виллинґдоні, шкільним інспектором у провінції Альберті. П. Косташ є теж заступником голови організації альбертійських учителів. Іменування п. Косташа шкільним інспектором — це перше того роду відзначення українця в Альберті.

ПОСОЛ ЛУЧКОВИЧ ЗНОВУ КАНДИДУЄ.

Вертаючись з Оттави до Вегревилл, Альберта, п. Михайло Лучкович, перший і одинокий український посол у домініяльнім парляменті Канади, заявив у розмові із своїми приятелями в Едмонтоні, що він знову буде кандидувати в недалеких виборах. За кілька тижнів посол Лучкович сподівається відвідати деякі околиці в окрузі Вегревилл. Його виборчі віча будуть заповіджені у пресі. Номінаційна конвенція Ю. Ф. А. у вегревілській окрузі відбулася у Виллинґдоні 27. липня. Головним бесідником був п. Михайло Лучкович.

Барикади на вулицях Бресту.

Робітничі заворушення. — Численні арешти.

ПАРИЖ 9. 8. ПАТ. Передучора пополудні у Бресті повторилися революційні заворушення, хоч здавалось, що влада безпеки зовсім опанувала ситуацію. Юрба робітників, що взяли участь у вічу в Народньому Домі, рушила на місто. Маніфестанти намагалися опанувати залізничий двірець, військо й жандармерія відперли їх. На багатьох вулицях знову появилися барикади. Позамикали всі крамниці. Маніфестанти вдерлися до міської почти, де повибивали всі шиби. Події тревали до год. 1-ої вночі. Є багато ранених. Вночі по місті кружляли сильні відділи „Пересувної ґвардії" і війська. Прохожих леґітимували. Ліхтарні побиті й ушкоджені, тому місто було без світла.

В часі тих заворушень влада арештувала коло 40 осіб. При 10-ох найшли зброю. Між арештованими є німець, при якому найшли особистий документ на призвище Карла Шмідта з Авґсбурґу. Його арештували в моменті, коли з ножем кинувся на жандарма. У слідстві він заявив що працює при інсталяції нового двигаря у пристані. Згідно з повідомленнями преси, його зізнання — неправдиві.

ПАРИЖ. 9. 8. ПАТ. У Бресті вчора був спокій. В ранішніх годинах префект департаменту Фіністер прийняв делеґацію робітників, що предложила йому внески як зберегти лад підчас похоронів вбитого у заворушеннях робітника. Хоч влада погодилася передати організацію безпеки в часі похоронів робітникам, всеж службу безпеки у Бресті поважно збільшили. Морський арсенал і корабельні варштати були нечинні. Теж трамваї не виїхали на місто. Поліцийні стійки зміцнили. Військові стежі помагали поліції. Похорони вбитого робітника відбулися спокійно пополудні при співучасти багатотисячної юрби робітників.

Митрополит Діонізій у справі виборів.

ВАРШАВА, 9. 8. ПАТ. У звязку з недалекими виборами до сойму і сенату митрополит православної церкви в Польщі Діонізій вислав до всіх епископів-ординаріїв православної митрополії лист, де між іншим просить припоручити духовенству дієцезії, щоб повчило вірних про обовязок усіх добрих християн виконати свою громадську повинність та доложити всіх зусиль, щоб членами сойму і сенату стали люди справедливі, побожні, розумні та готові до ревної праці в користь батьківщини.

—o—

Гітлер розвязує масонські льожі.

БЕРЛІН, 9. 8. ПАТ. Масонські льожі „Старої Пруссії", яких членом був колись Штреземан, розвяже уряд тому, що не можна погодити масонської ідеольоґії з нац.-соціялістичною ідеольоґією. Велику саксонську льожу у Дрездені та велику льожу „Огнище німецьких братів" у Ляйпціґу теж розвяжуть

—•—

Італійський міністер згинув у летунській катастрофі.

КАІРО, 9. 8. ПАТ. Італійський літак, яким їхав до Еритреї італійський міністер публичних робіт Люїджі Раца, впав недалеко Каіро. Мін. Раца, 3 пасажирів і 10 осіб залоги згинули. Покійний міністер уродився в 1882. р. В 1919. р. був одним із основників фашистівської партії, як близький приятель Мусолінія. Присвятився головно орґанізації професійного фашистівського руху. Раніше був державним підсекретарем у президії ради міністрів

Непорозуміння

в Українській Автокефальній Церкві у Канаді.

Розгорівся уже „файт“ серед канадійських автокефалістів.

В часописі „Українські Вісти“ з Едмонтону, Альберта, Канада, у виданні із 17. липня 1935, читаємо:

В початках липня відбувся в Саскатуні. Саскечеван. автокефальний собор, у якому взяло участь понад шістьдесять делеґатів. У нарадах взяв участь також голова автокефалії в Америці і в Канаді, о. Іван Теодорович.

На порядку нарад собору була справа злуки цієї автокефальної церкви з церквою царгородського патріярха. Проти злуки гостро виступав Василь Свистун, головний основник автокефалії в Канаді, який свої погляди висловив перед собором у двох своїх брошурах, а не менш завзято обстоював їх на самому соборі, що мало причинитись навіть до виключення його з нарад. Автокефальний собор більшістю голосів доручив о. Теодоровичеві переговорити з царгородським патріярхом у справі прийняття української автокефальної православної церкви в Канаді у склад грецької православної церкви.

Собор висказав бажання, що якби патріярх настоював на пересвячення о. Теодоровича, то щоб те пересвячення по змозі відбулося секретно.

Зараз після собору відбувся зїзд „Союзу Українців Самостійників“ у Канаді. Цікаво, що коли на тім зїзді перед 400 учасниками Василь Свистун виголосив реферат, у котрому обороняв своє становище проти підпорядкування української автокефальної православної церкви в Канаді царгородському патріярхові та обстоював думку, щоб та церква далі була у злуці з українською автокефальною православною церквою в Києві, і коли сказав, що автокефальні провідники виграли справу через залякування необізнаних делеґатів „руїнницькою роботою Свистуна“, то майже всі присутні грімкими оплесками зсолідаризувались із становищем Свистуна.

—o—

З польської преси.

Катастрофальний стан

хліборобства.

Варшавський консервативний „Час“ помістив передовицю п. н. „Чотири цифри“ про катастрофальну знижку цін на хліборобські продукти і про безуспішні заходи уряду, щоб поправити господарське життя в Польщі. Хід думок цієї статті такий:

„В 1928 р. пересічна ціна жита на варшавській біржі сягала 42,6 зол. за 100 кг. жита. Тоді теж пересічно за питльований хліб у Варшаві платили 62 сот. за кільоґрам. Розтяжність між ціною жита і ціною хліба була 19.4 сот. Зате тепер середня ціна жита першої якости на варшавській біржі 10,88 за 100 кг., ціна хліба у Варшаві сягає 30 сот. за кільоґрам; тому розтяжність між ціною жита і ціною хліба нині 19,12 сот. на кільоґрамі. Вище згадані цифри показують яскраву ріжницю між хліборобством і всіми ділянками торговлі та переробки, які є між хліборобом-продуцентом жита і консументом хліба в місті. Хлібороб дістає за свій продукт нижчу ціну на 75 прц. ніж в 1928 р., зате ціна тих усіх послуг, які причиняються до заміни збіжа у вагоні на хліб у крамниці обнижилася ледви на не цілих 1.5 прц. або в дійсности не змінилась зовсім від часів найкращої конюнктури“.

Де шукати причини? — пише „Час“. Тут головну ролю — читаємо далі — відограють такі чинники: Перевозові тарифи залишились тверді від 1928 р. Мусів залишитись теж твердий заробіток пекаря — може навіть зріс? Платні пекарських робітників обнизились ледви на 10 прц.

На всіх цих ділянках не видно охоти пристосуватись. Наслідки цього стану невеселі.

Якщоб ціни хліба стали такі, як ціни збіжа тоді можнаб сподіватися, що збільшиться консумція хліба й буде знижка коштів прожитку по містах. Можна булоб теж обнизити платні, кошти продукції і видатки держави. Опісля можнаб подумати про обнижку податків на селі, відповідну знижку цін промислових виробів. Тимчасом безоглядно низькі ціни на хліб. продукти на селі і тверді ціни консумованих продуктів у місті не дозволяють пристосуватись до вимог подібно як тверді кошти промислової продукцій не дають пристосуватись до промислових цін.

В таких умовинах слід призадуматися, чи політика пристосування взагалі доцільна. Якщо за шість років господарської скрути виявилось, що вдалось зредукувати ціни на харчеві продукти на селі і в місті тільки на 1.5 прц. — виходить з того, що господарство Польщі не можна пристосувати до обставин. До того слід додати, що примір з цінами хліба зовсім не відокремлений. Така сама ріжниця є між цінами за тваринні продукти, які платиться хліборобам і цінами, які платить за них консумент у місті. І тут теж катастрофальний спадок цін не вплинув на збільшення консумції.

ДЕ ШУКАТИ ВИХОДУ?

Слід радикально обнизити перевозові тарифи, податки й оплати, які обтяжують оборот харчевими продуктами.

Тоді можна буде довести до зрівнання цін на хліборобські продукти, які платиться продуцентам і на харчеві товари, які платять у місті консументи. Щойно таке зрівнання цін автоматично довелоб до поправи господарського положення. Дотепер мало звертали уваги на цю ділянку політики. Тимчасом оздоровлення обороту харчевими товарами має не менше значіння ніж політика обниження твердих цін на продукти ріжних картелів. Без уздоровлення обороту харчевими продуктами не можна сподіватись покращання господарського стану. Це друга по фінансовім ринку сильна барикада, яка спиняє поправу конюнктури.

Одначе зрівнання цін на хліборобські продукти не вдасться осягнути — як це правильно підкреслює „Час“ — новими реґляментаційними розпорядками, які зправила приносять користь тільки ріжним посередникам і перерібникам. Хліборобів слід допустити на ринок, зберігаючи умовини вільної конкуренції, а в деяких випадках видати спеціяльні розпорядки.

—o—

Які наші приватні школи дістали права державних шкіл.

В Урядовім Деннику Міністерства Віроісповідань і Освіти (ч. 7 з 23. липня ц. р.) оголошено довгий список приватних шкіл, які матимуть у шкільнім році 1935/36 права державних шкіл.

ҐІМНАЗІЇ.

З українських приватних ґімназій дістала повні права тільки жіноча ґімназія Українського Інституту для дівчат у Перемишлі. Неповні права дістали: приватна жіноча ґімназія СС. Василіянок у Львові, коедукаційна ґімназія „Р. Ш.“ ім. Івана Франка у Дрогобичі і коедукаційна ґімназія „Р. Ш.“ у Тернополі.

На Волині дістали неповні права коедукаційна ґімназія з українською мовою навчання т-ва ім. Лесі Українки в Луцьку і коедукаційна ґімназія з українською мовою навчання в Рівнім.

СЕМИНАРІЇ.

З українських приватних семинарій дістали неповні права: семинарії СС. Василіянок у Львові, в Дрогобичі і в Станиславові та семинарії „Р. Ш.“ в Самборі і в Стрию.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 29)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІҐЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

„Діти — наша будучність“, такий пророчистий напис виднів на брамі, що вела на прегарний, добре заложений і гарно утриманий зільник перед школою. Сама школа була приміщена в трьох крилах, з яких кожний займав по 600 квадратових метрів; крила були получені зі собою поперечним спільним коридором.

На доручення „Української Культурної Ради“ піднялися в лютому 1916. року пп. Володимир Кабаровський, управитель школи в Турці н. Дністром і Генрик Коваль, учитель з Бабина в калуському повіті, зорґанізувати школу в ґміндівському таборі, що похвально виконали. Не без оглядного натиску Культурної Ради центральна віденська влада, не менш і таборова управа, не скупили фондів на докладне вивінування школи у всі доцільні і новітні засоби навчання. У часі московської окупації Львова були труднощі через брак шкільних підручників. Школа на початках мусіла послуговуватись виданим у Відні для буковинських шкіл українським букварем, котрий з ріжних суттєвих і побічних, а то й правописних причин не був бездоганний. Що проте ґміндівська таборова школа станула на висоті свого завдання — як типовий зразок української рідної школи, в цьому безсумнівно львина заслуга її орґанізаторів та учительського збору, що овіяні почуттям обовязку і любовю народу, трудилися для неї з усією натугою посвяти. А що та школа також своїм зовнішнім виглядом і внутрішнім опорядженням та зразковою чистотою імпонувала всім, а то й високопоставленим і вибагливим чужинцям, що її звиджували, в цьому, попри безперечні заслуги її орґанізаторів та орударів, також чимала заслуга таборової управи, зокрема начальника табору барона Чапки, котрий, сам будучи урядовцем міністерства освіти, вважав цю школу справою своєї вражливої амбіції. Його вухо, на інші таборові потреби досить у слусі притуплене, для шкільних справ і вигадливих потреб все було чутливо настроєне, чим щедро покористувалась управа школи й „Українська Культурна Рада“. Ґміндівська таборова школа була найзнаменитшим обєктом, котрим управа бараків при всяких нагодах наочно хвалилась.

Наука почалась зараз після перших орґанізаційних початків; систематично введено її від 9. травня 1915. р. на відділі дівчат. Урочисте отворення і посвячення школи, розпочате церковним богослуженням, відбулося дня 20. травня 1915. р. у приняві відпоручників Культурної Ради і Посольського Клюбу, д-ра Олександра Колесси і Льва Левицького, цілої управи та маси виселенців. До першого, тоді ще нескомплетованого учительського збору належали: Володимир Кабаровський як управитель і вчителі: Іван Бобовський, Анна Вознякевичівна, Петро Ґораль, Юрій Дашкевич, Іван Дименюк, Марія Домбровська, Генрик Коваль, Єлисавета Процівна, Марія Процівна, Іван Полотнюк, Стефанія Скрентович, Василь Смик, Денис Стельмах, Емануїл Смеречанський, Роман Титла, Магдалина Цімерманівна, Іван Чайка, Іван Шуховський і Петро Юрчик.

Школа була зорганізована як пятиклясова і мала зпочатку 34 відділи: 17 для дівчат і 17 для хлопців. На весні 1915. року ходило до неї разом 1.700 дітей. Отже це була і числом імпонуюча школа; хоч, що-правда, число школярів, як і виселенців у таборі все хвилювало і змінялось. Після численних репатріяцій у літі 1915. року число школярів зменшилось мало не на третину. Зате при кожному наступі і протинаступі в Галичині збільшувалось у таборі число примусових або добровільних виселенців і тимсамим число дітей у школі. Відділи розширювано або стягано, як подобало. Змінювався теж і поширювався то малів відповідно й учительський збір. Коли в 1916. році потворено дівочі

Початок шкільного року у високих школах.

Міністр віроісповідань і освіти видав розпорядок, що академічний рік 1935/36 починається 1. вересня ц. р. До 28. вересня ц. р. уже закінчаться іспити і кольоквії. Від 23. вересня до 5. жовтня ц. р. включно відбуватимуться вписи і вступні іспити кандидатів на відповідних факультетах. Виклади і вправи починаються 7-го жовтня ц. р. Поділ академічного року 1935/36 на семестри і триместри в поодиноких високих школах, вакації між семестрами і триместрами та речинці іспитів залишається незмінений.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Повідомляють, що афганський уряд замовив у СССР більшу скількість тяжких гармат.

— Около 1.000 робітників арсеналу в Шербурі проголосило італійський страйк. Пополудні страйкарі демонстрували на вулицях міст.

— Землетрус, спричинений вибухом вулькану Ґалерас під Боготою (в Колюмбії) убив 150 осіб. Комунікація з провінцією Наріна перервана.

— У провінції Бонток на острові Люзан минулої ночі був землетрус, що спричинив смерть 550 осіб. Два тисячі людей не має даху над головою.

— В стейті Огайо повінь заробила шкід на 3 міліони долярів. Від 22 років не памятають такої катастрофи. Три особи згинули.

— Бандити, що схопили анґлійського журналіста Джонеса, передали його біля Чагару іншій більшій групі бандитів. Ціну викупу за журналіста збільшили на 100 тисяч долярів.

— Абісинський уряд хоче вислати до Японії делеґацію зі спеціяльною місією.

— Турецький уряд викрив величезний комуністичний заговір. Процес 30-ох обвинувачених відбудеться при замкнених дверях.

— У Відні засудили на смерть 4 нац.-соціялістів за бомбові замахи.

— На Филипинах повінь, що повстала з причини зливних дощів, спричинила смерть 180 осіб.

— Американський банк закордонної торговлі рішив не дати Італії ніяких кредитів на закуп зброї і муніції.

— Страйк залоги кораблів „Шамплер“ і „Колюмбія“ закінчився. Ті кораблі вчора виплили з пристані.

— Французька влада безпеки в Мецу викрила нову шпигунську аферу. Арештували технічного підстаршину Шарля Крілмінґа, який признався, що дав аґентові чужої держави документи, що відносяться до національної оборони.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Перед виборами до сойму й сенату.

I. ВИБОРИ ДО СОЙМУ.

Згідно з постановами виборчої ординації проголошено цими днями публично афішами у всіх виборчих округах поділ округ на обводи голосування. Ті оповіщення подають також: 1) місцевости, які приділено до поодиноких обводів. 2) урядові льокалі, 3) години урядування обводових комісій та 4) порядкове число кожного обводу.

В льокалях обводових комісій вже виложені до прилюдного перегляду списки виборців. Кожний управнений до голосування виборець має право від **дня 7-го до 14-го серпня** включно в урядових годинах переглядати списки виборців, їх відписувати та вносити виборчі реклямації. Реклямації слід вносити тоді, коли а) не вписано до списку управненого виборця, б) вписано туди неуправненого. Вносити їх на письмі або устно до протоколу.

II. ВИБОРИ ДО СЕНАТУ

Адміністраційна влада зарядила була від 20-го до 27-го липня ц. р. реєстрацію виборців, управнених до голосування при виборах до сенату. Хто з управнених виборців досі не зареєструвався, повинен у часі **від 7-го до 14-го серпня** ключно переглянути списки виборців у своїм обводі, про що появилися вже публичні оголошення та, на випадок непоміщення його в списках, своє виборче право зареклямувати письменно або устно до протоколу.

III. СПІШІТЬСЯ З РЕКЛЯМАЦІЯМИ.

З огляду на те, що речинець перегляду списків виборців до сойму і сенату та право вношення реклямацій минають уже дня 14-го серпня, кожний виборець повинен до того часу переглянути списки та ствердити, чи його туди вписано; в противному випадку треба зареклямувати своє виборче право. Хто не буде поміщений у списку, той не буде голосувати. Не занедбуйте свого обовязку!

ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАРІЯТ УНДО.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

На Католицький Зїзд до Праги.

(Враження й помічення учасника).

Найзворушливіша хвилина. — Хресний обіт українців. — Благословення папського леґата. — Кінець торжеств. — Урочиста Служба Божа на Масариковім стадіоні. — Як вона виглядала. — Євангеліє у сімох мовах. — „Слава во вишніх Богу“ Бортнянського на стадіоні. — Проповідь кардинала-леґата. — Благословення Нсв. Тайнами. — Закінчення усього торжества.

(Продовження.)

Голос трубки, що відізвався біля престола, дав знак, що зачалися торжества. Хор праських богословів заспівав „Coenantibus illis“, військова орхестра відіграла могутній хорал, після чого настала найзворушливіша хвилина: віднова хресного обіту і визнання віри. Складали її всі народи, кожний у своїй рідній мові, в такій черзі: чехи, словаки, українці, німці, мадяри й поляки. Це може вперше загомоніло прилюдно на Святовацлавській площі, перед цілою Чехословаччиною українське слово, голосячи рівновартість і рівноправність українців Чехословаччини бодай тут, на Католицькім Зїзді.

Хресний обіт українців був виголошуваний якось несміливо, тихо, наче боязко, а „Вірую“ вийшло просто несмачно, бо було чомусь співане, і то погано, крикливо, без ритміки і з пропусканням деяких слів. На таку репрезентативну манiфестацію треба приготовити усе, як слід, щоб показати себе з якнайкращого боку та своїм достойним виступом змусити всіх до пошани для нас.

Після того зворушливого моменту кардинал-леґат уділив 200-тисячній масі людей благословення Нсв. Тайнами. Всі клякнули перед Евх. Христом, понісся шепіт тихих молитов, музика заграла Святовацлавський гимн, а відтак папський і державний гимн, що його підхопили вірні і з захопленням відспівали.

По скінченні гимнів Нсв. Тайни віднесено знов у супроводі духовенства, серед співів до церкви св. Гавла. Кардинал-леґат, витаний оваційно, відіхав, благословлячи всіх. По год. 10 орельська трубка проголосила кінець торжествам. Учасники почали в порядку розходитись.

В годині 11. площа прибрала звичайний вигляд. Гаснуть по черзі неонові світляні реклями, тільки високий хрест світить ясно й велично та голосить славу Богові і людям мир.

* *

Достойним і величавим закінченням зїзду була урочиста архиерейська Сл. Божа, яку відправив на великанськім Масариковім стадіоні на Страгові кард. Вердіє в неділю 30. червня. Евхаристійне торжество на Вацлавській площі в суботу вечором було направду чудово гарне, повне якоїсь містики і глибоко зворушливе, зате торжество і манiфестації на стадіоні наче греміли силою і могучістю.

Погляд на те 300-тисячне море людських голов, що прибули сюди з усіх кінців Чехословаччини, навіть з далекого, тисячу кільометрів віддаленого Закарпаття, не зважаючи ні на спеку, ні на великі видатки, ні на ті всі невигоди, що їх мусіли перенести підчас довгої їзди і свого побуту в Празі, на те тільки, щоб заманіфестувати свою вірність Христові і свої католицькі переконання — був направду дуже зворушливий.

Пригадується наше свято під гаслом: Українська Молодь Христові. Скільки тут схожости! Тільки, що на нашім святі було менше учасників, але зате ще більше посвяти і правдивого героїзму, з яким вони мусіли поборювати численні перепони від чужих, а то й від своїх.

Коли я прийшов на стадіон, він хвилював, наче море і цвів наче безконечний лан, закосичений ріжнобарвними колірами строїв, церковних риз і прапорів, та гудів дзвонами праських храмів Божих, могутній гомін яких людська техніка спровадила аж сюди у їх оригінальній красі і чистоті. Наче шелест спілого збіжжа під подувом леготу нісся шепіт молитов, могутньо знімались аж до неба голоси розспіваного народу, скріплювані великими амплiфонами, грали сурми, лунали одушевлені оклики й оплески.

А над усім тим золоте, горяче, червневе сонце і лагідний вітрець.

Вольний нарід у своїй власній державі складає найвищу честь Христу-Цареві.

Напроти великанської залізо-бетонової трибуни, на протилежнім боці стадіону, стоїть величавий, архитектонічно цікавий престіл. На чотирьох білих стовпах сперте могутнє піднебесне з великою червоною кулею, завершеною хрестом. Перед престолом, у деякім віддаленні велика статуя благословлячого Христа. За пре-

---

і хлопячі захисти, які були знову зіницею амбіції тодішнього начальника д-ра Бухнера, зайві в школі учительські сили приділено до тих захистів на наставників.

У 1916. році скомплетований і поширений учительський збір був такий: управителем — Володимир Кабаровський; від 10. липня — Лука Гарматій; учителювали в школі або в захистах: 1) Берева Олександер, учитель з Переволоки, пов. бучацького, 2) Бобовський Іван, учитель з Беньови, пов. турчанського, 3) Ваньова Катря, жінка посла, учителька з Золочева, 4) Вацикiвна Марія, учителька з Настасова, пов. тернопільського, 5) Вознякевичівна Апольонія, учителька з Яблінки, пов. камінецького, 6) Войновська Осипа, учителька з Оришівців, пов. Кіцмань (Буковина), 7) Ганкевич Зенон, управитель шк. з Нагірянки, пов. бучацького, 8) Гриневичева Катря, письменниця, учителька з Калічанки коло Черновець, 9) Гуменюк Іван, учитель з Жабя, пов. косівського, 10) Дзюбінський Василь, учитель шк. деревного промислу в Коломиї, 11) Кабаровська Августина, учителька з Турки н. Дністром, 12) о. Кирилович Зенон, катехит з Коломиї, 13) Ковалева Анна з Вознякевичів, учит. з Ярославич, пов. Зборів, 14) Коваль Генрик, учитель з Бабина, пов. калуського, 15) Лапчинська Осипа, учителька з Ладичина, пов. тернопільського, 16) Ліхновська Софія, учителька зі Слобідки, пов. теребовельського, 17) Назаруківна Марія, учителька з Переволоки, пов. бучацького, 18) Полотнюк Іван, учитель зі Станиславова, 19) Процівна Єлисавета, учителька з Сокирчина, пов. городецького, 20) Процівна Марія, учителька з Гончарова, пов. городецького, 21) Стахів Євдокія з Калитовських, учителька з Балинець, пов. коломийського, 22) Стахів Григ., учитель з Устя Зеленого, пов. бучацького, 23) Смеречанський Емануїл, учитель з Банилова, пов. вашковецького (Буковина), 24) Стельмах Марія, учителька з Сільця, пов. рогатинського, 25) Стельмах Денис, учитель з Жабиня, пов. зборівського, 26) Тевтул Аврора, фреблівська учителька з Буковини, 27) Турянська Розалія, учителька з Джурова, пов. снятинського, 28) Ціммерманівна Магдалина, учителька з Трускавця, пов. дрогобицького, 29) Цимбалківна Марія, 30) Чайка Іван, учитель з Чернелиці, пов. городенського, 31) Юрчик Петро, учитель з Калуша.

Крім постійних окремих катехитів, з початку о. Василя Загаєвича, опісля о. Зенона Кириловича, учили також за винагородою від годин релігії: оо. Романюк, Сірецький, Сохор, Твердохліб і Шуль. Переходом учителювали: Добротвір Михайло, Зазуляк Яків, Заклинський Богдан, Заклинська Осипа, Коморовська Марія, Магас Осип, Навроцька Каролина, Олеськова Ірина, Радомська Катря, Терпиляк Іван, Трильовська Марія, Чепига Іван і Гарматіївна Анна.

(Далі буде.)

столом трон для папського легата, а за ним трибуни для церковних достойників, духовенства і визначних гостей. Ізваду за тим дванадцять золотих стовпів, що символізують дванадцятьох апостолів, а за ними величанські оргáни. Над трибунами має шість прапорів, три папські і три державні.

З боку біля трибуни духовенства, що виглядала незвичайно мальовничо, сотні прапорів Марійських Дружин, католицьких товариств та організацій.

Точно в год. 9.30 відізвалися фанфари, які звіщали, що наближається легат, який приїхав у золотім возі, в супроводі обох чеських архиєпископів, витаний оваційно тисячами. Орхестра відіграла папський гимн, військо віддало почести і кардинал пішов до престолу, де сів на приготований для нього трон.

Після того зачалася торжественна архиерейська Сл. Божа. Кардинал відправляв її, стоючи за престолом, обернений лицем до людей, так як правиться у церкві св. Петра в Римі. Співав хор празьких богословів, а також тисячні маси народу. Євангеліє було прочитане насамперед у мові латинській, відтак у церковно-слов'янській, чеській, словацькій, німецькій, малярській і польській. По українськи не читали, хоч повинні би були це зробити, бо церковно-словянська мова — це не те саме, що жива українська, але з уваги на той мовний хаос, який під цю пору панує на Закарпатті між „провідниками" народу, може й краще зробили, що не читали.

При кінці Сл. Божої понеслася знову по стадіоні, скріплена великими амплiфонами, нечувана тут досі ніколи могутня пісня слави. Бортнянського „Слава во вишніх Богу", кільканадцять тактів якої відспівав дуже гарно і направду репрезентативно хор ужгородських богословів, розносячи славу українського релігійного хорового мистецтва.

По Службі Божій сказав кардинал-легат коротку проповідь по французьки, перекладену відтак на чеську мову, в якій він — гордий на своє почесне післанництво — подякував усім загально за одушевлене прийняття і за вияви сердечної прихильности й відданости для нього, чи пак Св. Отця (на стадіоні зриваються оклики „Слава" й оплески); зокрема дякував президентові републики, владі, епископам і прелатам, комітетові Зїзду, цивільним урядам і війську за дбайливе і вдатне улаштування Зїзду. Коли в промові згадано про „dobré a nesmertelné Československo" бурхливим оваціям не було кінця.

Вкінці апост. легат на поручення папи уділив усім учасникам повного відпусту під звичайними умовинами, що проголошено вірним знов у їх рідних мовах, після чого над морем голов понеслось аж до неба подячне „Te Deum" папський і державний гимн. Закінчилось ціле небувале торжество благословенням Нсв. Тайнами, що його уділив кардинал-легат.

І знов заграли сурми, захвилювало море голов, зашуміло тисячними голосами. Кардинал-легат, окружений епископами, мальтанськими лицарями й ґенераліцією, під одушевлені оклики й оплески тисячів, підійшов до золотого воза, яким переїхав поміж непроглядні ряди людської маси до архиепископської палати.

Так закінчився І. загально-державний зїзд католиків Чехословаччини. 300-тисячна маса народу, до краю зворушена могутніми душевними переживаннями і святими постановами, почала розходитись, несучи з собою додому дорогий спогад на чудові зїздові дні, спогад, який у їх серцях залишиться певно аж до смерти і пригадуватиме їм заедно на ті постанови, що їх вони зробили прилюдно перед усім світом.

Петро Підністрян.

(Докінчення буде.)

Ск'льки визнавців має унія на північно-західних землях?

В дні 1. вересня 1934 р. було згідно з даними, що спираються на публікаціях апостольського візитатора епископа Миколи Чарнецького, 45 парохій східного (византійського) обряду. А саме: **Люблинська дієцезія (Холмщина) — 3** (Грабовець 250 вірних, Городло 120, Люблин 200); **Підляська дієцезія — 9** (Докулів 250, Голя 15, Підляський Янів 50, Кодень у стадії орґанізації, Костомолоти 80, Полоськи в орґанізаційній стадії, Шістка 50, Тереспіль 80, Заболотте в орґ. стадії); **Луцька дієцезія — 16** (Антонівка 1.200, Цегів в орґ. стадії, Дубечно 2.600, Левятинські Гаї 600, Гумнище 250, Камінь Коширський в орґ. стадії, Колодежно 100, Ковель 800, Краска 650, Кусківці Великі 250, Мнишин 1.200, Оздютичі 1.200, Повірськ 1.300, Тутовичі 765, Заставе 200, Жабче 170); **Пінська дієцезія — 11** (Бобровичі 200, Делятичі 700, Городно 360, Косьна 1.000, Курашево 50, Лубешів 30, Ольпінь 750, Пінськ Заріче 20, Столиці 40, Торокань 200, Збураж 150); **Виленська дієцезія — 6** (Альбертин 500, Фасти 500, Синковичі 1.150, Свислоч в орґ. стадії, Вильно 50, Зельвяни в орґ. стадії).

Ті дієцезії мали 59 священиків східно-византійського (греко-католицького) обряду, в тім 1 епископа, 32 дієцезіяльних священиків і 26 священиків-черців. У папській східній семинарії в Дубні на Волині було 32 питомців.

За реальну орґанізацію нових варстатів праці.

Про потребу українського національного міського фонду у Львові — (Унаміфо).

Українці не мають виробленого як слід зрозуміння для ваги міст. На таке шкідливе явище склалось багато причин, а головною з них є те, що ми від кількох століть перестали жити державним життям. Ми втратили державність — головний поміст до повного розвитку нашої нації

Недавна трьохлітня наша державність перекреслила право передавнення і відживила прямування до всебічного національного розвитку. Неймовірну вагу цього факту істнування нашої державности маємо нагоду бачити в наслідках і навіть при поверховному їх огляді здаємо собі з цього справу. Вдержання державности є залежне принайменше в трьох четвертих від постави міст

Міської проблеми ми не розуміли і ще нині її не активізуємо. Не активізуємо тому, бо не здаємо собі ясно справи з того, що з нами по містах діється тепер і що може принести нам майбутність. Не здаємо собі справи з того, що коли лишимось при нинішньому стані, то майбутність покарає нас жорстоко. Життя тепер і на майбутнє наказує нам негайно приступити до поладнування многогранної міської проблеми.

Сама розвязка не приходить з місця — вона вимагає десяток літ пляннової, впертої і послідовної праці. Перед нами творення варстатів праці для ріжних фахів. Наша молодь не може чекати на невідоме, не може рахувати на ніщо інше тільки на збірні суцільні зусилля в праці.

Нашим пекучим обовязком є крім духових, моральних, патріотичних і традиційних цінностей, які ми зуміли в кість і кров вложити нашим дітям, дати їм ще й підставові засоби економічної екзистенції. Можемо бути певні, що з добре вихованої дитини може вийти корисний громадянин для свого народу тільки тоді, коли його не здеправує безробіття, а вслід за ним нужда. Великий наш капітал, збираний цілим нашим життям, вложений у дітей пропаде тоді безповоротно. Нині необхідно зірвати з передвоенним способом думання, а саме, дати дитині практичну освіту, а вона варстат найде сама. Тисячі наших молодих людей навіть з вищою освітою загрожує голод, марево безвиглядности і нидіння.

Весь час бідкаємо, а до реальної розвязки справи не беремось. Тому крайня пора зірвати з непорадністю, промостити нашим дітям шлях до життя і добробуту. Треба підготовляти спільними зусиллями варстати праці.

Ми один нарід. З цілого краю напливаючі до міст діти, це наші рідні діти. Усі львівські українські діти — наші діти. Бездітним громадянам діти мусять стати рідними дітьми. Всім нам один національний мозок і плянова спільна по крові система ділання. Хочемо чи ні, а мусимо творити **Спільний Український Національний Фонд** для розбудови наших рідних варстатів праці у ріжних ділянках.

Укр. Національний Міський Фонд у Львові поставлений на дрібних поголовних вкладках зможе в міру впливів творити з року на рік нові варстати праці, а тим самим закріплювати екзистенцію нашої молоді тепер і на будуче. Центросоюз, Маслосоюз, Ревізійний Союз, Народня Торговля, Земельний Банк, Дністер, Карпатія, і декілька інших не всилі заспокоїти працею новоприбуваючі кадри нашої молоді, що здобула відповідну освіту. Розумні люди, що поставили і ведуть ці установи, дали практичний зразок — дороговказ, як треба систематично розвязувати преважне питання самооборони, екзистенції і майбутнього.

Само життя домагається творити малі й більші варстати. Над питанням нових варстатів було досі багато теоретичних міркувань, але до

Українські кандидатури з ББ. на Волині.

(ВУ) В українських колах твердять, що вже остаточно устійнили українські кандидатури до сойму й сенату з волинського воєвідства. До сойму мають кандидувати: з кремянецької округи Степан Скрипник, з рівенської Бура, з ковельської Петро Певний, з луцької Сергій Тимошенко, з сарненської о. Мартин Волков. До сенату передбачують кандидатуру б. сенатора Маслова. Не є передбачені кандидатури дотеперішніх послів: Тележинського, Богуславського, Гловацького і чеха Медуни.

Заборона подруж між жидами й арійцями.

Німецький міністер пропаґанди Ґебельс у своїй промові на нац.-соціялістичнім конґресі в Есені заявив: „Від нині заборонено подружа між жидами й арійцями. Ми не дозволимо на те, щоб таньблення нашої раси продовжувалось і в майбутніх поколіннях". Як відомо, скрізь у Німеччині переводять арешти жидів, обвинувачених у „поганьбленні раси". Таких жидів і жінок, що мали з жидами зносини висилають до концентраційних таборів. Тепер це поступовання упорноване законом. Відповідний декрет оголосять в найближчих днях".

Цю заяву д-ра Ґебельса учасники конґресу приймали бурхливою овацією

конкретної розвязки справи досі не приступлено. Уважаю, що творенням українського національного міського фонду у Львові повинна занятися **Народня Організація Українців м. Львова.**

Покликана до життя головна фахова комісія в централі і підкомісії на дільницях, зложені з людей, що із самопосвятою віддадуться цій справі зможуть повести її добре без огляду на великі труднощі. В творенні національного міського фонду добачить молодь свою екзистенцію та працюватиме з питомим їй запалом. На питання, чи зможе при великому зубожінні і обтяженні на народні цілі львівське українське населення, що самостійно щось заробляє, дати ще відповідний тижневий, місячний чи річний даток у спільну скарбницю „Унаміфо", можу відповісти сміло — так!

Львів започаткує акцію фонду, а за ним підуть зчасом інші міста. Міста, в яких зосереджуються інтереси політичної, економічної і промислово-господарської натури потягнуть за собою села. За кілька літ солідної і відповідальної праці матимемо до діла з акцією розмірів краєвих. Про реальний плян переведення такої акції та чисто технічну сторінку тут не місце говорити.

Агатон Добрянський.

З модерної літератури й української динаміки.

З НОВИХ ВИДАНЬ.

„Ми". Неперіодичний літературний журнал. Книга IV. Весна 1935. Варшава, В-во „Варяг", ст. 178.

III

Останній випуск „Ми" приносить дитирамбічні компліменти для книжки Ю. Липи „Бій за українську літературу", книжки дуже пересічної, яка може захоплювати тільки тих, що зовсім не рахуються з фактами нашої дійсности та іменами з европейської літератури, перемішаними там як горох з капустою. Любов для рідного краю — гарна річ; бажання причинитись до його сили та розвитку — ще гарніша, але помиляються наші молоді конкістадори, що національну та державну силу можна будувати на фальшивих фактах і поетичних фікціях там, де хто взявся за аналізу духових проявів сучасности. С. Долента робить те саме з Маланюком і Липою, що Липа з ріжними европейськими письменниками: тут бахнув по голові, там на голову поклав лавровий вінок, байдуже, що ця голова справді думає. Бачив я знавців нашого малярства та музики, як реготались від деяких характеристик Липи на останніх сторінках його книжки. Ті, що знають світ ідей таких письменників як напр. Валері, не можуть зрозуміти, як можна дочіпляти його думки до думок зовсім суперечних — мовляв: ось які авторитети за нами!

Аналіза деяких творчих прояв не може мати нічого спільного з похвальними бажаннями, щоб наша батьківщина стала передовою культурною нацією. Коли молоді хотять пожвавити культурну працю та духову силу нації — нехай звеличають її красу поезією, образами, різьбами, піснями, але нехай не повторяють вічевих фраз. Ось В. Ласовський, культурний та інтеліґентний мистець, що вміє теж легко орудувати пером, пише на тему „Мистецько-пластичного життя" таке: „Очевидно (?) під словами „молоде покоління" маємо на увазі виключно комплекс (?), „творець-сприймач", що своїм взаємодіянням (! „взаємо"... з ким?) і бодай мінімальною духовою симбіозою (!) в значній мірі зумовлює (!) повставання та розвиток тривких духових цінностей". Ось вам ясно, що таке „молоде покоління". А на кінці статті бабахнув: „І це саме тоді, коли ідуть часи, що відкривають незвичайні спроможности для виявлення українського ґенія, коли мистецтво, підкреслюючи й нотуючи (!) зміну (?) в українській духовості (!), використовуючи, тепер тільки належно оцінений історичний матеріял з обсягу розвитку пластичної техніки в нашому минулому — повинно стати справжньою аванґардою в наступі молоді (!) всеукраїнської (!) культури на світову цивілізацію (!)".

Чому це аж тепер ідуть часи, що відкриють незвичайні спроможности для виявлення українського ґенія, чому аж тепер наше мистецтво повинно стати аванґардою, що наступатиме (!) на світову цивілізацію — не збагнеш. Якийсь месіянізм з польської романтичної доби, перемішаний з технічною термінольоґією. Чомуж у цьому самому числі „Ми" нападають на націоналістичний молодняк, що в інших орґанах перемелює ту саму аванґардову публіцистику?

Читаючи такі теоретичні статті, яких багацько теж у книжці Липи, при всій симпатії для похвальних намірів їх авторів, повторяєш собі з жалем, що наші аванґардисти суперечаючись один з одним заплутують саме те, що хотять розяснити. Орудуючи ввесь час абстрактами, вони не журяться про точний зміст понять і складають дефініції та діяґнози на підставі марив власної, сильно розбурханої уяви.

Навіть в оцінці на „Липневу отруту" В. Софронова І. Дубицький уважає за свій обовязок висловити острах, щоб у нас не утворилась „згодом література космополітичного типу", який „для нації, що перебуває в стані своєї духової кристалізації, та ще не має політичної самостійности, є просто шкідливий".

У тій самій книзі „Ми" чуємо про могутній національний ренесанс нашої духовости і зрілість до державности великого народу, а зараз поруч „загрозливе мементо" від факту, що якийсь автор спробував наслідувати таких майстрів новелі як Меріме та Мопасан.

Усі, кого болить затумінкова малоросійщина, прочитають з приємністю критику Гл. Лазаревського на брошуру М. Мухина „Драгоманов без маски", видану „Вістником". Мухин повівся з Драгомановим як малоінтеліґентний донощик: вибрав з його життя та творів те, що треба було для доказу, що Драгоманів — москаль, шкідливий для нашої національної справи. Пікантне явище, що такі пропаґандисти ґльобального націоналізму вміють при іншій нагоді тягти за волосся якогось справжнього москаля, доказуючи, що він — українець тому, що вродився на Україні, або мав тітку, яка з українцями пила чай.

Ввесь останній том „Ми" має дивно перемішані тони незріло-молодечої загонистости та короткозорости з поважною спробою зорієнтуватись у деяких проблемах европейської літератури.

м. р.

Хто має право голосувати до сенату.

Виборчий реферат львівського воєвідського уряду повідомляє, що до списку вищих шкіл, який оголошено в розпорядку міністра внутрішніх справ з 11. липня ц. р. *слід ще додати*: Вищу Лісову Школу (уже зліквідовану) у Львові; Студії Фізичного Виховання при університетах у Кракові і в Познані; колишній Державний Інститут Фізичного виховання у Варшаві і Державні Курси Фізичного Виховання.

Крім того право вибирати до сенату мають особи, які осягнули степень інжинира на основі закону з 21. вересня 1933. (Д. З. ч. 90. поз. 835), степень провізора фармації на основі іспиту в російських університетах перед 1. листопадом 1918 або польських університетах, степень архітекта на основі розпорядку президента з 16. лютого 1928. (Д. З. ч. 23 поз. 202) і абсольвенти колишніх Вищих курсів ім. Баранецького у Кракові.

З НАШИХ ЛІТНИЩ.

З прогульки по Гуцульщині.

I.

Від двох літ польська преса згадує дуже часто Гуцульщину. Пишуть про неї визначні польські мандрівники стараючись викликати серед польського громадянства якнайбільше зацікавлення цією чарівною закутиною наших Карпат.

Державні чинники теж зрозуміли вартість цього закутка та почали вже інвестиції на розбудову доріг для влекшення комунікації, а на деяких лініях ввели вже автобуси „Р. К. Р." Получено в цей спосіб Коломию з Космачем, Делятином, Ворохтою, Надвірною, Косовом, Кутами. А спеціяльне „Товариство Приятелів Гуцульщини" під головуванням ґен. Касприцького від двох літ улаштовувало літом „Свято Гуцульщини", а зимою лещетарські змагання „шляхом II-гої бриґади", щоби стягати на Гуцульщину якнайбільше польських туристів. Цьогорічне свято якось не відбулось. Деякі кажуть, що наслідком великого дефициту подібних імпрез у попередніх літах. Зате всі постерунки поліції та гранична сторожа дістали доручення, щоб від 10. до 16. липня, як і пізніше, допомагали й влекшували побут мандрівникам у незагосподарованих теренах Гуцульщини.

Вибравсь і я туди. Хотів зорієнтуватись на місці в тамошніх відносинах, та мати свій вироблений погляд.

За базу „операційну" вибрав я Космач. Лежить він на лінії Коломия—Яблонів—Космач. Комунікація туди двічі денно автобусами державної заліниці. Дорога на цьому відтинку навіть доволі добра. Йде вона спершу з Коломиї до Яблонова рівниною, відтак підходить вище, аж доходить на гору Рунок, — звідки є прегарний вид на цілий Космач. Лежить він у кітловині, окруженій горами, які доходять до 1.400 м. Космач — велике гуцульське село, з перспективою розвою, як літнища. Клімат тут лагідний; є й природні багатства, як сольні, залізні і нафтові джерела. На 5.000 населення яких 300 жидів, та яких 100 поляків. Серед села пишається гарна церква в гуцульському стилі, біля неї мурований будинок державної школи і великий Народній Дім, де міститься читальня „Просвіти" і кооператива під управою „Повітового Союзу Кооператив" в Коломиї. А з товариств у селі є: Карпатський Лещетарський Клюб, Каменярі, Союз Українок, Рідна Школа, Сільський Господар і Луг.

З усіх цих орґанізацій найкраще розвивається Карпатський Лещетарський Клюб під головуванням В. Бобяка. Завдяки його заходам відсвяткували 19. I. ц. р. роковини смерти космацького леґіня-лещетаря Андрія Кіфяка. Зорґанізовано також два рази лещетарські змагання, в яких брали участь місцеві і позамісцеві змагуни. Метою цих змагань було спопуляризувати лещетарський спорт і згуртувати гуцульську молодь у своєму товаристві. К. Л. К. старався поширити цю ділянку спорту й по інших селах, але, як жалувались мені, — централя К. Л. К. у Львові не має зрозуміння до їх плянів, бо хоч зверталось до неї кілька разів за статутами, то за два роки хлопці з Прокурави і Брустур не дістали їх досі.

Слабше стоїть справа з „Просвітою". Хоч дає вона вряди-годи вистави, але не має в неї ніякого орґанізаційного розмаху. Село ходить самопас. В читальні поза „Громадським Голосом" інших ґазет нема. Є бібліотека, але мало хто з неї користає. Про сходини членів не чути тут нічого. Виділ читальні є в руках членів Української Соц. Рад. Партії. Годиться сказати ще про одну аномалію, а саме, що скарбник читальні від зібраної членської вкладки у висоті 1 зол. дістав за „труд" 25 сотиків!

Кооперативу „Гуцульська Спілка" перебрав під свою управу „Повітовий Союз Кооператив" в Коломиї, бо раніше космацькі „радикальні дуби" довели її до упадку через безнастанну „маньку". Тепер уже стоїть вона доволі добре, лиш крім перепродажі товарів не проявляє ніякої діяльности: не проводить акції проти несвоїх крамниць, не втягає нових членів, не займається орґанізацією перепродажі гуцульських виробів, хоч закопянські топірці є!

Всі інші товариства сплять твердим сном. Коли такий стан своєрідної сплячки побачили українці-літники, яких є тут кількадесять осіб, постановили давати відчити та приучувати гуцулів до самостійної праці в дотеперішніх мертвих товариствах.

У Космачі є тут наших 7 крамниць і 2 кіоски. Крім цього є ще одна польська крамниця і з 8 жидівських. Наш торговельний рух це заслуга ентузіяста української торговлі д-ра Петлика.

Вибори в Космачі випали по „космацьки". Космачани вже здавна звикли до комісарщини

Українські радні (до речі члени радикальної партії) знехтували національну солідарність і дисципліну в той час, як чужі голоси впали на українського кандидата на війта інж. Козяка. А вислід? Старосто не затвердило їх кандидата і лише назначило комісарем Адама Поделя, поляка. Сьогодні все урядування, написи та оголошення лише в польській мові.

На 12. VII. в день Петра й Павла є в Космачі храм. На цей день збирається тут звичайно велике села гуцулів з цілої околиці. Цього року задумали космацькі верховоди в порозумінні з полк. Околовічем та коломиським старостою Вімером відсвяткувати в день храму місцеве „свято“ гуцульщини. Заповіли фестин, якого атракцією мало бути космацьке весілля. Глядачами, крім згаданих гостей, мали бути ще „анґлійці“ з Варшави, що приїхали тут спеціяльноількома автами. І було би все гарно відбулося, якби погода. Але велика злива не дозволила навіть гуцулам прийти до церкви, а про фестин ні думки. А шкода, бо полк. Околовіч обіцяв зафундувати учасникам дві бочки пива та студенцю! Але щоби варшавяки все таки могли оглянути гуцульське весілля, улаштував його полковник у своїй хаті в Космачі, яку недавно купив. Найшов княгиню, князя і музику, гостив усіх та частував пивом. Пани подивляли танці гуцулів, називаючи їх медвежими, але це не псувало забави, бо гуцул з нужди за гроші скаче, як пан каже.

Космач набирає чимраз більше літнисьокової вартости. Чужинці кинулись вже купувати площі під будову віль та пенсіонатів. Ціна площі в середині села вже навіть доволі висока. Але дещо дальше можна за невеликі гроші 300—500 зол. набути гарну півморґову площу, ще за стільки вибудувати три-чотири кімнатну хату і є вже свій куток на літо. Наші урядовці, адвокати, лікарі та інші повинні звернути на це увагу поки ще час, щоб використати такі чудові місця, як це роблять чужинці і не потребувати виїздити в чужі сторони.

Омелян Волинець.

Кріваві бої з комуністами у Франції.

„Парі Соар“ пише, що в четвер пополудні робітники морського арсеналу в Шербурґу покинули працю і зорґанізували комуністичну маніфестацію. Маніфестанти співаючи інтернаціонал пішли до порту, де стоять підводні човни. В порті стоять сильні відділи війська і поліції. В пятницю дополудня коло 1.000 робітників обсадило варстати і почали італійський страйк.

У четвер вечором дійшло до комуністичних заворушень у порті Тульон. Робітники корабельних варстатів покинули працю і почали збиратись дрібними гуртками, які розганяла негайно поліція і кінна ґвардія. Всеж таки робітникам вдалось утворити похід і перейти містом. Маніфестанти співали інтернаціонал і лаяли представників влади. Поліція енерґійно розганяла демонстрантів. Кінна ґвардія розігнала похід комуністичної молоді. Між год. 5. і 8. вечором кінна ґвардія мусіла кілька разів розганяти юрбу.

ТУЛЬОН, 9. 8. ПАТ. Пізним вечором дійшло до бійки між демонстрантами і поліцією. Почалась стрілянина, були 2 особи вбиті, 17 ранених демонстрантів і 20 поліцаїв ранених. Нічні заворушення тягнулись пять годин. Демонстрантів розганяли сенеґальці. „Пті Парізієн“ пише, що було 5 осіб вбитих, 200 ранених.

ТУЛЬОН, 9. 8. ПАТ. Нині рано в місті був спокій. Юрба знищила редакцію і друкарню щоденника „Пті Вар“. Поліція і військо береже публичних будинків

Польські людовці і хадеки візьмуть участь у виборах.

Розлом між людовцями.

Вже від довшого часу кружляли поголоски про непорозуміння у „Стронніцтві Людовім“ тому, що партія рішила збойкутувати вибори. Виявилось, що колишній ректор краківського університету і сенатор Мархлевський надіслав на руки Ратая, голови начального комітету і колишнього маршала сойму листа, в якім виступив проти бойкоту виборів. Цього листа не відчитали на конґресі партії Стронніцтва Людового, який відбувся в липні ц. р. Проф. Мархлевський пише що Стронніцтво Людове повинно взяти участь у виборах навіть тоді, якби були виглядм, що вибере тільки одного посла.

В пятницю пос. М. Руґ, колишній голова партії Стронніцтва Людового склав клюбові соймових справоздавців заяву, що виступає з партії враз з такими визначними членами партії: М. Маліновським, Т. Носьніцьким, Я. Возьніцьким, Ян. Смолою, А. Лянґером, А. Валероном та іншими. М. Руґ заявив, що сецесіоністи братимуть далі активну участь у людовім русі. Підписані прийшли до переконання, що рішення бойкотувати вибори партія приняла похапцем, без основнішої застанови і що воно було великою помилкою.

Хоч нова виборча ординація не вдоволяє нас, — говорив Руґ — всеж селянство повинно взяти участь у виборах і навіть короткий час не може бути без репрезентації в соймі. При виборах селяни повинні голосувати на старих і випробуваних діячів людової партії. Орґаном сецесіоністів є тижневик „Визволення“. Слід додати, що сецесіоністи відгравали від кількох років велику ролю в людовім русі і деякі з них були членами першого людового уряду у Польщі.

Один з найближчих співробітників Вітоса, колишній посол Ян Бродацький повідомив виконавчий комітет що виступає зі Стронніцтва Людового.

Стронніцтво Х. Д., яке рішило в липні бойкотувати вибори, тепер відкликало це рішення і візьме участь у виборах.

У проводі цієї партії є колишній прем. Понікoвський і посли: Бітнер, Щенсьнік і Боґдановіч.

НОВИНКИ

— **Преосв. Коциловський у Митрополита.** Перемиський епископ Преосв. Йосафат Коциловський відвідав 5. ц. м. літню митрополичу резиденцію в Підлютім, де зложив Митрополитові побажання з приводу 70-ліття його уродин. По авдієнції вечором того самого дня Преосв. Коциловський вернувся до Перемишля.

— **Пресв. епископ Нярадi** звертає увагу інтересованих священиків, що тепер не може приняти нікого до своеї дієцезії, тимбільше, що передумовою цього є югославянське громадянство. Тому нехай ніхто не вносить у цій справі прохань.

— **Виріжнення „Маслосоюзу“ за чистоту.** У польському часописі „Волинь“, що виходить в Луцьку, у числі 31 з 28. липня находимо цікаву новинку під наголовком „Виріжнення громадян та промислових заведень за удежування чистоти“, де між іншим написано таке: „Міська управа в Луцьку виріжнила 50 власників нерухомостей та промислових і торговельних заведень за вдержування чистоти і порядку. Зпоміж споживчих кремниць та крамниць з овочами перше місце у „змаганні за чистоту“ заняли п. Шабля, німецька С-ка Акційна „Атляс“, Рейонова Кооператива і український „Маслосоюз“.“ Це ствердження „Волині“ важне тому, що часами дехто з тамошніх намагався ставити у сумнів наскрізь господарські завдання нашої поважної кооперативної установи.

— **Убив тестя, зранив жінку і брата.** В четвер пополудні 32-літній Йосиф Пікгавз застрілив у своїй молочарні при вул. Дунін-Борковських свого тестя 57-літнього Мартина Урбана, купця при вул. Львівських Дітей ч. 70 і зранив легко шваґра Франца Урбана та свою жінку Ядвіґу. Вбивника арештувала поліція. Причиною душогубства була подружа зрада молодої, 28-літньої Ядвіґи. На цім тлі доходило між молодими подругами до сварки, вчора дійшло до бійки, яка закінчилась стрілами і вбивством. Слідство виявило, що Пікгавз був працьовитим, спокійним і чесним купцем. Раніше працював у ресторані на головнім двірці. Перед 8 роками оженився з Ядвіґою Урбан, донькою Мартина, власника камениці, будівельної площі і кількох молочарень при вул. Львівських Дітей та за Городецькою рогачкою. Подруже життя було щасливе тільки в перших місяцях. Пікгавз дуже кохав свою дружину і тому переписав свою фірму на її прізвище. По кількох місяцях дійшло до непорозуміння, а згодом до сварки на тлі подружої зради. Сусіди і знайомі донесли Пікгавзові, що його 28-літня, елеґантна білявка Ядвіґа зраджує зі студентом львівської політехніки Х. По гострих авантюрах Пікгавзова за згодою своєї рідні рішилась дістати судову сепарацію. Про перепросини мужа не хотіла навіть чути. В останньому часі була в Закопанім і Делятині. Вчора прийшла до „Двірської молочарні“ при вул. Дунін-Борковських, домагаючись, щоб муж приніс їй обід з помешкання, яке міститься на першім поверсі. Цей відмовився і слово по слові дійшло до сварки. Пікгавзова заявила мужеві, що не буде з ним нізащо в світі мешкати, відбере від нього молочарню і домагалась, щоб муж подарував її батькові Мартинові 9.000 зол., які він позичив на будову камениці. Коли виходила задніми дверми з молочарні, подenервований муж кинув за своєю жінкою кошик з цибулею. Розгнівана жінка вернулась до крамниці, дійшло знову до сварки і до бійки, підчас якої дістала від мужа. Розлючена побігла до батьків і коло год. 2 пополудні прийшла зі своїм батьком і братом атлетом Францом, старшиною резерви, який недавно вернувся з поїздки до полудневої Америки на дужання. Негайно по їх приході дійшло знову до суперечки. Оба Урбани і Пікгавзова кинулись на Пікгавза і тяжко його побили. Побитому Пікгавзові ледви вдалось вирватись з рук Урбанів і втекти під сходи до пивниці. Але звідтіля витягнув його старий Урбан і далі обкладав зятя чим попало. Субектка Марія Галичківна почала кликати людей на рятунок. Одночасно Пікгавз витягнув револьвер і цільним стрілом в голову вбив тестя, легко зранив жінку в шию і шваґра в груди тому, що стріл відбився від його металевої відзнаки як старшини резерви. Опісля Пікгавз вибіг до свого помешкання на перший поверх і хотів скінчити самогубством, але люди перешкодили йому. Поліцай Якубяк арештував Пікгавза і відвів до комісаріяту, де переслухували його, жінку і Франца Урбана цілу ніч. Пікгавз запевняє, що стріляв у своїй обороні.

— **Засудили дефравдантів.** Суд у Тернополі розглядав справу директора тютюневої гуртівні Шпунарта та службовця тієї гуртівні Вжешчинського, обвинувачених у крадежі 8.000 зол. і сфальшуванні чеків на 7.992 зол. Шпунарта засудили на 6 місяців із припиненням, а службовця Вжешчинського на 9 міс. безоглядної вязниці.

— **Влом до церков.** У Брошневі (пов. Долина) вломилися невідомі злодії до церкви та вкрали дрібні гроші зі скарбонки. Ті самі злодії вломилися до церкви в Голині.

— **За 30 сребренників.** Кореспондент американської агенції „Інтернешенел Нюз Сервис“ Линдсей Перротт, у телеграмі з Москви розповідає таке: „Большевицький уряд щойно відзначив 15-літню дівчину за донос проти свого батька й матері і за те, що помогла їх запроторити в тюрму. Вона подала обвинувачення на свого батька за те, що крав збіже і кінське мясо. За це його засудили на 10 років тюрми. Потім вона подала донос на свою матір, котру потім засудили на три роки тюрми. В нагороду за це донька дістала платню по 30 рублів місячно, у признанні принципу, що уряд вищий від батька й матері. Часопис „Піонерская Правда“ (з Москви), що є орґаном дітей кандидатів на большевиків, описує докладно ту історію, називає донос на батька й матір геройством і доносницю героїнею, а всю баламучену дітвору в Московщині завзиває — наслідувати 15-літню доносницю, нову большевицьку героїню, мало що не святу“. До того докотився большевизм, що донос став тепер у Совітах признакою геройства, а донос дитини урядовцям на рідного батька й рідну матір найвищою признакою геройства. Це нові московські „принципи“, що можуть спиратись на новій заповіді Сталіна: „Не шануй рідного батька й матері, але подавай доноси на них урядовцям, а дістанеш за це 30 рублів кожного місяця“. Це більше, ніж дістав Юда Іскаріот, бо він лише раз дістав 30 сребреників. А таких новітніх Юдів Іскаріотів Москва рада виховати міліони!

— **Справлення помилки.** Сімдесят років, а не шістдесят, як помилково зложено в останньому відступі докінчення статті про д-ра Володимира Бернатовича в попередньому числі „Діла“, минає в грудні 1935 р. від часу його смерти.

ДИВОГЛЯДИ.

У КРАЇНІ ВИСОКИХ ПОЧУВАНЬ.

Совітська „Вечерная Москва“ приносить 31. липня таку новинку: „Московський пожежник Царев мав трое дітей; найстарша донька Оля мала 15 літ. Цими днями жінка Царева вернувшись до хати побачила, що Оля повісилась. Поглянула мати на доньку, як вона висить і пішла за хлібом. Принесла хліб і сіла їсти. Аж коли прийшли сусіди відвязали покійницю з петлі“.

З ФАБРИКИ ПРОПАҐАНДИВНИХ ІДЕОЛЬОҐІВ

Один з обвинувачених у підпалі німецького райхстаґу відомий комуніст Торґлер, вийшовши з вязниці, перейшов просто до націонал-соціялістів. Його вислали до державної школи, де вишколюють пропаґандистів. Торґлер зачав уже писати книжку, щоб доказати, як комуніст природно мусить стати расистом.

КЛЮБ ЛЮДЕЙ З НІЖНИМ НОСОМ.

У Льондоні заснували новий клюб — „Запашний“, що має на меті розбудити затрачений серед людей змисл нюху. Клюб заповідає великий бенкет, в якому візьмуть участь перші члени, що виберуть свого першого почесного члена. Буде це такий, що нюхом відгадає всякі страви і скаже, з чого вони зроблені. А придумають там незбиняку штуку, коли один з останніх обідів клюбу був такий: устриці, з огляду на запах моря, зупа з усякого зілля, заяча печеня з червоним вином і грибами, ягня з перченим сосом, холодні вишні варені на вишняку, морозиво підлите лікером. Їдальню перфумують цитриновим запахом, що додає апетит. Є і там спеціяльні квіти, що мають теж таку силу. Цибуля не має права вступу ні на салю, ні до кухні. Зате вся льондонська сметанка візьме участь у бенкеті 29. жовтня. Імовірно дозволять там теж курити люльки набиті екзотичним тютюном і їсти національну англійську страву баранину, приправлену в якомусь запашному сосі.

АНҐЛІЙЦІ — РАБИ.

Секретар англійського товариства для боротьби з рабством сер Джон Гарріс заявив, що серед великої маси рабів в Абисинії є й деякі — британські громадяни.

КРОКОДИЛЬ У РІЦІ БІЛЯ ПРЕШБУРҐА.

Селяни з околиці Прешбурґа ствердили цими днями що в ріці Ваґ плаває крокодиль. Риби втікали такі перелякані, що аж шум на воді счинився. Багато людей не вірило такій події. Виявилось, що крокодиль утік з мандрівного цирку і купався в ріці. Найбільшу штуку показали цирковці населенню, коли зуміли крокодиля назад звабити до клітки.

Дописи.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА

Свято 70-ліття уродин Митрополита Андрея у Могильниці. Заходом Парохіяльного Уряду та всіх місцевих установ відбулося в Могильниці 28. VII. ц. р. ювилейне свято в честь Митрополита Андрея. Свято пройшло величаво. В неділю рано (28. VII.) на всіх установах вивішено жовто блакитні прапори. В церквах відправлено благодарственні богослуження з проповідю про життя й діяльність Митрополита; по богослуженні благодарний гимн та многоліттєвія. В 3. год. пополудні відбулась академія в найбільшій салі села. Вступне слово виголосив молодий о. С. Нагаєвський, з якого присутні довідалися про життя та заслуги нашого великого Церковного й національного Провідника, якого Боже Провидіння поставило при кермі Української Церкви в „тяжке і люте время“. Хори дуже дбайливо підготовили п. Ольґ Василевич та п. Павло Дарміць, який диригував також орхестрою. При цій нагоді вислано до Митрополита Ювилята привітну телеграму та зібрано на шпиталь ім. Митрополита Андрея у Львові 71.34 зол.

СПОРТ.

РЕСОВІЯ — УКРАЇНА.

Змагання цих дружин за мистецтво Окружної Ліґи відбудуться в неділю 11. н. м. на грищі Чорноморця. Початок: год. 10-та передпол. Вислід цих змагань може мати велике значіння для української дружини, тому вона мусить напружити всі свої сили, щоб вирішити змагання у свою користь.

ЛОДЗЬ. УЙПЕШТІ — Л. К. С. 4 : 1 (1 : 0).

Видців 4.000.

ВІДЕНСЬКА ДРУЖИНА „ГАКОАГ“ У ПОЛЬЩІ.

Відома віденська професіональна дружина „Гакоаг“ приїхала до Польщі, де розіграє кільканадцять змагань у ріжних містах.

Нові книжки й журнали.

КОМАР, кусає кожного тижня під неділю. Р. III. Ч. 32.

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 10. VIII. год. 8. веч. „Панна молода в даху“.

Неділя, 11. VIII. в год. 8. веч. „Панна молода в даху“.

Цирк Станевських при вул. Педчинській:

Субота, 10. VIII. дві вистави в год. 3·15 попол. і 8·15 веч.

Неділя, 11. VIII. дві вистави в год. 3·15 попол. і 8·15 веч.

Концерти українських студентів Богословської Академії у Львові відбудуться:

Ярослав 10. VIII.
Любачів 11. VIII.
Рава Руська 12. VIII.

Кіна.

АДРІЯ: Знеславлена“ і „Світла Адрії“.
АПОЛЬО: „Для тебе співаю“ (І. Кєпура).
АТЛЯНТИК: „Червона жінка“.
ВАНДА: „Тайна малої Шерлі“, „Вбивство в Трінідаді“.
ҐРАЖИНА: „Циганські мельодії“.
КАСІНО: „Небезпечний фліpт“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Наш щоденний хліб“ і додаток.
МАРУСЕНЬКА: „Вбивство в Шикаґо“ та виступ Факіро.
МІРАЖ: Гільтяй з Еспанії“.
МУЗА: „Танечниці в Буенос Айрес“, „Наші хлопці моряки“.
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Жінка шукає кохання“.
ПАН: „Жінка на одну ніч“ і „Міс Фльобра“.
РАЙ: „Я був тобі вірний“.
СВІТ: Нечинне.
СОНЦЕ: „Мадам Батерфляй“ і ревія „Парада гумору“.
СТИЛЕВЕ: „Злодій сердець“, ревія „Абисинські авантюри“.
УТІХА: „Двобій зі смертю“ і ревія.
ХИМЕРА: Нечинне.

Закордонне радіо.

Субота, 10. серпня 1935.

Відень (506,8) 15.35 Легка музика; 19.20 Арії та пісні (Федер тенор), 22.15 Популярна музика. **Прага** (470,2) 16.30 Концерт, 18.20 Муз. мандрівка по чеській країні, 21.30 Муринські пісні, 21.50 Легка музика. **Париж** (1648) 20.00 Форт. рецітал. 20.45 „Попелюшка“ оп.-казка Мазнета. **Берлін** (356,7) 18.15 Солісти (муз., сп.), 22.30 Веч. музика. **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00 Популярна музика, 16.00 Вес. пополудне. **Ляйпціґ** (382,2) 20.10. „Гільтайська трійка“ ком. зі сп. Нестроя **Мінхен** (405,4) 19.05 Співаємо про кохання та танцюємо. **Будапешт** (550,5) 19.30 Концерт оп. орх., 20.10 „Весела вдова“ оп. Леґара. 23.00 Циг. музика. **Міляно** (221,1) 11.30 Легка музика. 20.40 Концерт. **Рим** (420,8) 17.00 Солісти, 20.40 „Едгар“ лір. песа з муз. Пучінія.

Неділя, 11. серпня 1935.

Відень (506,8) 11.45 Симф. концерт, 12.55 Попул. музика, 15.30 Камер. музика, 20. 40 Зальцбурський фестіваль. **Кошиці** (259,1) 17.30, 18.25 Нар. пісні. **Прага** (470,2) 9.20 Квартет, 11.00 Концерт орх., 20.40 Симф. концерт. **Париж** (1648) 17.00 Легка музика, 22.50 Танц. музика. **Білгород** (437,3) 20.00 Сербський вечір (пісні й танці). **Берлін** (356,7) 12.00 Розв. концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.45 Шопенові твори, 20.00 Муз. мандрівка по всіх країнах. **Кельн** (455,9) 8.30. 10.30 Музика. 16.00 Концерт. **Мінхен** (405,4) 18.03 Симф. концерт. **Будапешт** (550,5) 17.00 Циг. музика. 20.10 Джез. **Міляно** (221,1) 13.10 Розв. концерт, 20.40 Вечір містерій. **Рим** (420,8) 17.30 Легка музика, 22.00 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Субота, 10. серпня 1935.

6.30 Ранішня авд., 8.25 Практ. вказівки, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Метеорольоґ. вістки, 12.05 Полудн. денник, 12.15 Славні вальси з ґр. пл., 13.00 Хвилинка для жінок, 13.05 Концерт, 13.30 Найгарніша ґр. пл., 14.30 Новини з ґр. пл., 15.15 Легка музика з ґр. пл., 15.26 Польська морська торговля, 15.30 Для дітей: Гіпек на дітинці, 16.00 Техн. скринька, 16.15 Пісні, 16,30 Кам. концерт. 16.50 Оповідання жартуна (із пов. Ваці. Берента: Живе каміння), 17. Концерт орх., 18.00 Спорт. порадник, 18.10 Хвилинка поезії, 18.15 Гуральський хор, 18.30 Огляд жін. видань, 18.40 Сільва рерум, мист. життя, 18.45 Спів (К. Ґрос, тенор), у супр. форт., 19.15 Реклям. концерт, 19.30 Пісні, 19.50 Акт. гутірка, 20.00 Фейл.: Творчий Львів, 20.10 Орхестра, 20.45 Веч. денник, 20.55 З давньої та суч. Польщі, 21.00 Денник; Гуральські вечерниці, 21.30 Свято гір — концерт, 22.00, 22.06 Спорт. вістки, 22.30 Танц. музика.

Неділя, 11. серпня 1935.

8.30 Ранішня авд., 9.20 Свято гір (трансм. із Закопаного), 11.05 Орхестра, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 В европ. дільниці Каїру, 12.20 Муз. поранок; у перерві в год. 13.00 Театр Уяви: „Марнотравний син“ Ст. Трембецького, 14.00 Найгарніша ґр. пл., 15.00 Хліборобська скринька, 15.10 Музика з ґр. пл., 15.22 Огляд ринків рільних продуктів, 15.35 Твори на ксильофон із орх. (ґр. пл.), 15.45 Сільський репортаж, 16.00 Солісти — муз., сп., 16.45 Про репортаж у літературі, 17.00 Концерт орх., 18.00 Із табору Морської і Кольон. Ліґи. 18.15 Музика з ґр. пл., 18.30 Спів, 18.45 На лотиськім кордоні, 19.10 Реклям. концерт, 19.25 Йос. Шмідт із ґр. пл., 19.50 В поліц. авті в Шикаґо, 20.00 Фраґм. свята гір із Закопаного, 20.45 Вийнки з творів Й. Пілсудського, 20.50 Веч. денник, 21.00 Р. Шуман: Фантазштіке оп. 88 (форт., скр., віольончеля). 21.30 На веселій льв. хвилі: Літнисьнова хвиля, 22.00, 22.01, 22.30 Концерт маринарки, 23.05 Легка музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.24—5.27 зол.

Нім. марка 1·75—1·81, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінґи 26·15—26·25, австр. шілінґи 100·00—103, чеські корони 20·50—21·25, рум. леї 29·50—31·50, ліри 38·50—41·00.

Золото: Долари 9·05—9·10, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60—4·70, 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Преміївки.

Долярівки 52·50—54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 43·00—44·50.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Кукурудза красва	16·50—17·50	
Кмін з мішком	50.00—57.00	
Мука житня І. кат. до 55%	20·00—20·50	20·00—20·50
Мука житня І. кат. до 65%	18·75—19·25	18·75—19·25
Мука житня ІІ. к. ситк. до 65%	12·00—12·50	12·00—12.50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 0-го серпня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опаковання . .	2·50 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакованнням	2.54·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·60 „
1 л. молока	0·14 „
1 л. сметани	0·65 „
1 к. яєць	3·00—3·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на сметану і молоко слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 9. VIII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг.	за 1 кг.	0·80 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·80 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10